

REFERAT

fra møte i Landsrådet for saueavl 4. april 2000

Møtested: Staur gard, Hamar

Deltakere: Sigurd Krekke
Olav Tiller
Tormod Ådnøy
Lars Erik Wallin
John Olav Husabø
Tone Maria Hanssen (observatør)
Ingeborg Nygård (observatør)
Signe Dahl (observatør, sekretær)

Rolf Aass deltok ikke på møtet på grunn av snøvær og vanskelige kjøreforhold.

Før møtestart informerte gårdsbestyrer Olav Torsæter om Staur og vi fikk en omvisning i driftsbygningen som skal bygges om til seminastasjon for værer.

Sak 15/00 Godkjenning av innkalling og referat fra forrige møte

Vedtak: Innkallingen ble godkjent uten merknader. Referat fra forrige møte ble godkjent uten merknader, men det ble brukt tid på en siste gjennomgang av regler for værer og væreholdslag, og Plan for revisjon av saueavlen – handlingsplan 2000. Det ble gjort noen endringer i disse.

Sak 16/00 Avlsarbeid i sjukdomsområder år 2000

Landsrådet diskuterte framtidig opplegg for avlsarbeid i sjukdomsområder. Blant annet ble drift av miniringer, semingransking og jamnsidesgransking, det vil si indeksberegning for værer som har vært brukt i bare en buskap som også har brukt semin (ønske om dette fra flere grupper i Rogaland). Landsrådet ved Sigurd Krekke og Signe Dahl har også deltatt på møte med avlsutvalgene i Rogaland og Hordaland 23. mars 2000, hvor disse sakene ble diskutert.

Vedtak: Landsrådet for saueavl regner med at semingransking vil bli det framtidige avlsarbeidet på sau i sjukdomsområder. Landsrådet oppfordrer til at semingransking på norsk kvit sau og spæl skal testes ut i så stor grad som mulig fra og med førstkommende høst. Det skal utarbeides et system for utvalg av værer, krav til buskaper som deltar og tilskottsbetaling til semingransking. Det vil ikke bli innført noen jamnsidesgransking i sjukdomsområdene, men landsrådet vil foreløpig opprettholde miniringdrift i Rogaland og Hordaland. Bare minigrupper som oppfyller visse krav vil bli godkjent for videre drift. Tone Maria Hanssen og Signe Dahl får fullmakt til å fastsette disse krava, slik at granskinga blir så god som mulig. Fra og med høsten 2000 skal tilskottet pr. miniringgranska vær bli halvparten av ordinært tilskott.

Sak 17/00 Avlsstasjon for værer på Særheim

Det viser seg at uteoppstalling av værer om vinteren, med mulighet for å gå under tak, ikke er noen god løsning på avlsstasjonen på Sørheim. Dette har Rogaland sau- og geitagslag/avlsutvalget for sau påpekt og de foreslår at det gjennomføres omfattende investeringer slik at både oppstalling og andre forhold ved avlsstasjonen blir bedre.

Vedtak: Landsrådet for saueavl ønsker å arbeide for bedre oppstalling av værene på Sørheim. Det nedsettes en komité bestående av Sigurd Krekke, Ingeborg Nygaard, John Olav Husabø, Ove Harald Fossen og to representanter oppnevnt av Rogaland sau- og geitagslag som skal avklare løsninger for oppstalling av værene.

Sak 18/00 "Reglar for kåring av verlam"

Landsrådet gjennomgikk nytt utkast til "Reglar for kåring av verlam" og diskuterte brev fra tekoindustriens bransjeforening om sikring av kvaliteten på norsk ull og Eit krafttak for ulla (Bondevennen nr. 10/11-2000).

Vedtak: Utkast til "Reglar for kåring av verlam" sendes på høring til avlsutvalgene for sau, med svarfrist slik at reglene kan vedtas på neste møte i landsrådet. Når det gjelder ullkvalitet vil landsrådet be tekoindustriens bransjeforening om dokumentasjon av påstandene om at ullkvaliteten har blitt mye dårligere de siste åra og en utdyping av hva slags ull det er industrien etterspør.

Sak 19/00 Samling for kåringsdommeransvarlige og utarbeiding av materiell for kåringsdommere

Landsrådet diskuterte tidspunkt og opplegg for samling for kåringsdommeransvarlige og disposisjon for/hvem som skal utarbeide materiell for kåringsdommere. En foreløpig disposisjon og forslag til skribenter for kåringsdommermateriellet ble diskutert.

Vedtak: Tidspunkt for samling for kåringsdommeransvarlige fastsettes til helga 2.–3. september 2000. Samlingen legges til Stjørdal/Trondheimsområdet. En programkomité bestående av Hans M. Hjelstuen (leder), Sigurd Krekke og Lars Erik Wallin får i oppdrag å detaljplanlegge samlingen.

Sak 20/00 PC-kåring

Det er nå klart at Per Lindholt skal utvikle PC-kåringprogram. I forbindelse med dette er det viktig å ha avklart hvilke indekser som skal ligge til grunn for beregning av ættepoeng og om det skal gjøres andre endringer vedrørende poengberegning m.m. Landsrådet for saueavl har i forbindelse med handlingsplan 2000 vedtatt at det ikke skal sendes ut augustindekslister for søyer. Ved kåringa høsten 2000 skal søyeindekser fra 1999 og væreindekser fra august 2000 legges til grunn ved beregning av ættepoeng. Om det blir separat bedømming av kropp og bein på kåringene avgjøres i forbindelse med høring om nytt kåringsreglement.

Vedtak: Saken ble tatt til etterretning.

Sak 21/00 Orientering om seminsatsinga

Ingeborg Nygaard orienterte om arbeidet med utarbeiding av en forretningsplan og driftsmodell for seminopplegget. Plankomiteen er nå snart ferdig med arbeidet og byggekomiteen har startet opp med anbudsforespørsler m.m. Arbeidet ligger i rute mht. å ferdigstille seminstasjonen på Staur til førstkommende høst.

Vedtak: Orienteringen ble tatt til etterretning.

Sak 22/00 Uttak av seminværer 2000

Det skal plukkes ut mange nye seminværer i år, og på grunn av vedtaket om at alle seminværer skal slaktes etter endt semintjeneste kan vi ta fra hele landet. Værer som skal stå på Staur kan overføres dit før beitesesongen starter, det haster derfor med å komme i gang med væruuttaket.

Vedtak: Landsrådet for saueavl gir Olav Tiller, Ingeborg Nygaard og Signe Dahl fullmakt til å plukke ut seminværer for år 2000. De får også i oppdrag å velge hvilke og hvor mange værer av "små" raser som skal tas ut.

Sak 23/00 Orienteringssaker

- a) Statistikk fra feltforsøk fersksæd i Rogaland høsten 1999
- b) Referat fra møte i avlsutvalget i Vest-Agder
- c) Brev fra Fagsenteret for kjøtt/omsetningsrådet om Tilskudd til gjennomføring av avlsarbeidet på sau og lam 2000.
- d) Brev til avlsutvalget i Buskerud om bl.a. overføring av værer over fylkesgrensene.
- e) Utkast til rundskriv til værerings m.fl.
- f) Brev fra avlsutvalget for sau i Østfold om semin.
- g) Kopi av brev fra Lærdal væring til avlsutvalget i Sogn og Fjordane om semin 1999
- h) Brev om bestilling av materiell for kåring av bukkar og vèrer
- i) Brev fra veterinær Hans Vestjord om saueavl og inseminering
- j) Orientering om møter m.m. som har vært:
 - Styremøtet i Nsg 21. mars 2000.
 - Representantskapsmøtet 22.–23. mars 2000.
 - Møte med avlsutvalgene i Rogaland og Hordaland (se sak 16/00).
 - Kontaktmøte/fylkesårsmøte i Østfold (28.02.2000).
 - Kontaktmøte og fylkesårsmøte i Akershus (09.03.2000).
 - Forum for husdyrfag i fylkesmannsembetene (28.03.2000)
 - Protokoll fra møte i Samarbeidsrådet for sauekontrollen (07.12.1999)
 - Formannsmøte for væringene i Hordaland (John Olav Husabø) (27.03.2000)
- k) Orientering om kommende møter:
 - Kontaktmøte Hedmark (05.04.2000)
 - Kontaktmøte Sogn og Fjordane (06.–07.04.2000)
 - Kontaktmøte Sør-Trøndelag (10.04.2000)

Vedtak: Orienteringssakene ble tatt til etterretning.

Sak 24/00 Eventuelt

- a) Eliteparing av prøveværer

Landsrådet har mottatt spørsmål om det er riktig å pare spesielle prøveværer som om de var eliteværer. Det vises blant annet til at dette har blitt gjort i Lyngen væring og ved bruk av varen 9981202 E-prinsen, som ble satt inn på avlsstasjonen i Lyngen høsten 1999.

Vedtak: En viktig forutsetning i indeksberegningene er at prøveværene pares tilfeldig. Dette er ikke tilfelle når en prøveværr brukes på en stor andel elitesøyer. Det er viktig å påpeke dette i forbindelse med avkomsgransking ved semin. Sannsynligheten for at et enkelt værlam som E-prinsen i semintjeneste vil bli parett med hovedsakelig elitesøyer er stor. Avkomsgransking ved semin skal i framtida ikke skje ved at enkeltværer tas inn på denne måten. Landsrådet vil også sende en henvendelse til Lyngen væring og avlsutvalget i Troms om saken.

b) Neste møte i landsrådet

Neste møte ble tidligere avtalt til tirsdag 30. mai 2000, men på grunn av behov for mer tid til saksbehandling ble landsrådet enige om å utsette dette møtet til onsdag 14. juni 2000.

ref.
Signe Dahl

Plan for revisjon av saueavlen – handlingsplan 2000 (04.04.2000)

Faste oppgaver

Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
Feilretting kåringsopplysninger	feb.-apr.	TMH/IJH
Ættebok	mai-jun.	TMH/IJH/SD
Opptelling av våropplysninger	aug.	TMH/IJH/SD
Indekskjøring august	aug.	TMH/IJH/SD
Indekskjøring oktober/november	okt.-nov	TMH/IJH/SD

A. Indeksberging

Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
<u>A1 V æreindekser basert på opplysninger fra avlsbuskaper</u> Definere krav til avlsbuskaper og utarbeide et system for identifikasjon av buskapene i indeksbergingssystemet. Kun disse buskapene skal få bidra med opplysninger til v æreindeksene og få sammenlignbare søyeindekser. Finne ut om indekser i avlsbuskaper skal skaleres til 500 eller om rullerende middel skal brukes.	Høy prioritet Ferdig før ind.kj. i okt/nov. 2000	TMH/IJH
<u>A2 Augustindeks og foreløpig lammeindeks</u> Indeksberging i august for sikrere utplukk av værlam til k åring, søyelam til påsett og elitev ærer til semin. En foreløpig lammeindeks som er ½x mors indeks + ½x fars indeks tas i bruk i forbindelse med PC-k åring høsten 2000. (Endelig lammeindeks med bruk av v ærvekt innføres ikke i 2000).	Høy prioritet Ferdig før ind.kj. i aug. 2000.	TMH/IJH/SD Sauekontr.
<u>A3 Ny søyeindeksberging for bruksbuskaper</u> Alle andre buskaper er bruksbuskaper og skal få ny søyeindeks skalert slik at middelet i buskaper blir 100. Det skal kun beregnes ny indeks på v ærer som har fått minst 10 høstvekter i avlsbuskaper.	Høy prioritet Ferdig før ind.kj. i okt.- nov.	TMH/IJH/SD Leie hjelp?
<u>A4 Indekser til seminavkom</u> Vurdere hvorvidt innføring av avlsbuskaper reduserer datamateriale slik at flere puljer kan slå sammen. Styrkt bruk av semin v ærer. Ingen puljeendringer i år 2000.	Middels prioritet	TMH/IJH
<u>A5 Nytt dataprogram for indeksberging og forbedre datautplukkingsprogram og oppdateringsrutiner i sauekontrollen</u> Utvikle og/eller ta i bruk mer effektivt og fleksibelt program for indeksberging. Uten nytt program er det vanskelig å foreta endringer i indeksberginga. Kapasiteten i bergingene vil sannsynligvis også øke dersom et nytt program kan tas i bruk. Sikre at riktige opplysninger tas ut fra sauekontrollen (gjennomgå utplukkingsprogram). Innføre rutiner for oppdatering av produsentnummer. Ta inn sletta data i sauekontrollen. Arbeide for at sauekontrollen får bedre datamaskin.	Høy prioritet	TMH/IJH/SD Leie hjelp?
<u>A6 Morsevneindeks basert på v ærvekt</u> Utgøye bruken av v ærvekt i indekssystemet. Regne ut genetiske parametere for v ærvekt.	Middels prioritet	TMH/IJH/SD Leie hjelp?

<u>A7 Plukkslakting og tilpassing til EUROP-klassifisering</u> Forbedre modellering og bruk av slakteopplysninger og redusere "bivirkningen" av plukkslaktinga. Utreie modell og parametere for klassifisering under EUROP systemet.	Middels prioritet	TMH/IJH/SD Leie hjelp?
<u>A9 Ny modell for korrigerering av høstvekt</u> Undersøke om det er nivåforskjeller mellom puljene og undersøke om modellen for korrigerering av høstvekt er korrekt.	Høy prioritet	TMH/IJH/SD Leie hjelp?
<u>A10 Krav til ringdrift</u> Se punkt C	Se punkt C	
<u>A12 År 2000 problematikk</u> Testkjøre indekser våren 2000 for å sikre at alle nødvendige hensyn er tatt.	Høy prioritet	TMH/IJH
<u>NY Evaluering av morlinjeopplegget</u> Analysere opplysninger fra de tre morlinjeringene i Nordland mht. nytten av å drive med linjeavl i saueholdet.	Middels prioritet	SD Hovedoppgave NLH?

Avslutta oppgaver

A6 Morsevneindeks basert på bare høstvektopplysninger

A11 Egen indeksberegning for sjeviot

Oppgaver med lav prioritet i år 2000

A7 Egen delindeks for slakteverdi

Utreie modell og parametere for bruk av slakteverdi som supplerende delindeks ved siden av kjøttfylde og fett.

A8 Voksenvekt hos søyer

Holde øye med utviklinga og sette inn tiltak om søyevekta øker raskt. Oppfordre sauehaldere til å starte veging av søyer i januar som grunnlag for å vurdere søyevekt som egenskap i avlsmålet. Analysere utviklinga i slaktevekta hos søyene. (Hovedoppgave NLH?)

NY Konsekvens av endret vektlegging lammetall i O-ind.

Utrede hva slags konsekvenser en lavere vektlegging av lammetall vil få

B. Kåring

Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
<u>B2 PC-kåring</u> Utvikle og ta i bruk et dataprogram som forenkler innsending av kåringsopplysninger og som utnytter opplysningene i sauekontrollen i forbindelse med utvelgelse av vær lam. Avklare hvem som skal betjene programmet.	Høy prioritet Programmet skal tas i bruk høsten 2000	SD/LEW Leie hjelp?
<u>B3 Avklare organisasjon, ansvar og praktisk opplegg for kåring</u> Avklare ansvarsfordeling mellom Nsg og landbruksdepartementet i forbindelse med avlsarbeidet på sau (og geit). Avklare mannskapsbehov (ultralydmåling, ullbedømming, antall dommere osv.) Avklare organisering av avlsarbeidet på fylkesnivå (se punkt F).	Høy prioritet	SD/adm. Nsg

<u>B4 Kåringsreglement</u> Arbeide for revisjon av kåringsreglementet. Utarbeide standardiserte regler for dømming av ull. Se spesielt på regler for dømming av spæl. Fastsette minstekrav for lam som kan kåres. Gjeninnføring av sløyfer ved kåring.	Høy prioritet	LEW/SD
B7 Informasjonsplan for kåringsarbeidet Kåring som miljødag m.m.	Middels prioritet	SD
"NY" Kursmateriell for kåringsdommere	Høy prioritet	SD/LEW
"NY" Samling for kåringsdommeransvarlige	Høy prioritet	SD

Oppgaver som utgår/inngår i annet punkt

B1 Sette opp krav til lam som kan kåres (se punkt B4)

B5 Buskapskåring

B6 Smittesida i forbindelse med kåring (se punkt B3)

C. Stimulering av ringarbeidet

Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
<u>C2 Tilskottsordninger knyttet til semin og bruk av semin i ring</u> Sette av øremerkede midler til tilskott til semin til ringer når ordning med subsidiering av vet./tekn. ins. faller bort.	Høy prioritet	SD/INN
<u>C3 Premiering seminværløyper</u>	Høy prioritet	SD/INN
<u>C4 Vurdering og premiering av gode værer</u> Vurdering av avls- og driftspoeng i enkeltbuskaper Utvikle en parameter som skal presenteres sammen med indeksene "Sikkerhet på indeksen". Denne bygger på opplysninger om værebruk, antall avkom og alder på væren. Sammenholde denne parameteren med effektiviteten i ringen (=antall værer gransket pr 100 søyer). Vurdere innføring av avls- og driftspoeng i sauekontrollen.	Middels prioritet	SD/TMH/IJH
<u>Kjøttkåring/sløyfer på kåringskjø/kåring som miljødag</u> Se punkt B.	Se punkt B	
<u>Krav til ringdrift</u> Vurdere krava til ringdrift og effektivisere drifta / legge ned ringer. Redusere tilskottsats til miniringer. Sørge for gode tilskottsordninger til godt drevne ringer.	Høy prioritet	SD/TMH/IJH

Oppgaver med lav prioritet i år 2000

C1 Eliteparingsandel

Vurdere endring av eliteparingsandel for å stimulere ringdrift.

D. Semin, embryo og import

Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
<u>D1 Videreutvikle teknikken med ved av fersk og frossen sæd</u> Prosjekt småfeseimin ivaretar dette. Analysere fruktbarhet ved semin (hovedoppgave 2000) Kvalitetssikring av arbeidet på seminastasjonene	Høy prioritet	INN/Heiko P.
<u>D3 Seminskole</u> Etablere et profesjonelt opplegg for eierinseminopplæring.	Middels prioritet	INN

<u>D4 Seminstasjoner</u> Utbedre/bygge, inngå avtaler osv.	Høy prioritet	INN, adm. Nsg GENO
<u>D5 Seminarorganisering</u> Utarbeide rasjonelt opplegg for påmelding, bestilling og fakturering av semin på lokalt, regionalt og sentralt nivå	Høy prioritet	INN, adm. Nsg GENO.
<u>D6 Uttak av værer, distribusjon av sæd og markesføring</u>	Høy prioritet	OT/INN
<u>D7 Import</u>	Middels prioritet	SD

Oppgaver med lav prioritet i år 2000

D8 Kjøttbuskap

Avslutta oppgaver

D2 Regelverk og informasjon om eierinseminering.

E. Avlsarbeid i sjukdomsårer

Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
E1 Utdanne eierinseminører/naboinseminører slik at omfanget av semin kan økes på en økonomisk forsvarlig måte.	Videreføres	INN
<u>E2 Klargjøre hva slags former for avkomsgransking som bør tilrådes i sjukdomsårer</u> Innføring av opplegg for jamsiesgransking av værer. Vurdere effektivitet i ulike opplegg, krav til antall avkom, søyer, seminandel m.m.	Høy prioritet Leie hjelp?	SD/THM/IJH Leie hjelp?

F. Organisering av avlsarbeidet på sau

Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
NY Avklare ansvarsforhold eventuell overføring av oppgaver fra statskonsulenten for småfe og Nsg (se også punkt B)	Høy prioritet Våren 2000	SD, adm. Nsg
NY Avklare framtidig opplegg for sekretariat for det fylkesvise avlsarbeidet på sau og geit	Høy prioritet Våren 2000	SD, adm. Nsg
NY Sikre finansiering av avlsarbeidet på sau	Høy prioritet	SD, adm. Nsg

Oppgaver som er avslutta

Oppnevning av fylkesvise samarbeidsråd for sauekontrollen.

Oppgaver som utgår/inngår i annet punkt

Planen om å arbeide med sammenslåing av Landsrådet for saueavl og Samarbeidsrådet for sauekontrollen går ut.

REGLER FOR VÆRINGER

1 Formål

En væring er et samvirketiltak der medlemmene samarbeider om å gjennomføre et godt avlsarbeid. Dette skjer først og fremst ved avkomsgransking av værer og ved en effektiv utnytting av avlsværene.

2 Virkeområde og definisjoner

Reglene gjelder for avlsdyr innen avlsbuskaper for de fire rasetyperne det drives offisielt avlsarbeid på i Norge: Norsk kvit sau, spæl, pels og sjeviot. Med avlsdyr menes et individ som har foreldre eller besteforeldre innført i Sauekontrollen, og som selv enten er registrert eller kan ventes å bli registrert i Sauekontrollen. Med avlsbuskap menes en buskap som er medlem i en godkjent væring eller væreholdslag. Med avlsgruppe forstås det som av Statens dyrehelsetilsyn blir sett på som en enhet med hensyn på sykdom- og smitteområde.

3 Organisering

a) Pålandsplan

Avlsarbeidet for sau ledes av Landsrådet for saueavl. Rådet er sammensatt av 5 medlemmer med vararepresentanter.

2 fra Norsk sau- og geitalslag (Nsg)

1 fra Norsk Kjøtt

1 fra Institutt for Husdyrfag

1 fra Landbruksdepartementet

Kjøttbransjens landsforbund kan møte med en observatør

Landbruksdepartementet oppnevner sin representant med vararepresentant. Nsg oppnevner sine representanter med vararepresentanter og representantene fra Institutt for husdyrfag og Norsk Kjøtt etter forslag fra institusjonene. Representantene m/ vararepresentanter oppnevnt av Nsg skal være medlemmer av væring.

Landsrådet for saueavl er rådgivende organ for styret i Nsg og har hovedansvaret for gjennomføringen av gjeldende avlsplan for sau. Rådet skal utforme regler for avkomsgransking av værer, godkjenne væringer, gi retningslinjer for tilskudd samt ha ansvaret for beregning av avlsindekser i samsvar med gjeldende regler. Landsrådet for saueavl har disposisjonsrett over værer som er avkomsgranska.

b) På fylkesplan

Avlsutvalget for sau har ansvaret for organiseringen av avlsarbeidet i sitt fylke.

Utvalget består av 4–5 personer oppnevnt av følgende:

- 2 fra Fylkeslaget av Nsg (disse skal være leder og nestleder)
- 1 fra Fylkesmannens landbruksavdeling (unntak i fylker der Fylkesmannens landbruksavdeling har trekt seg fra sekretæroppgavene)
- 1 fra Norsk Kjøttets distriktsorganisasjon
- 1 fra Kjøttbransjens landsforbund der dette er naturlig

Nsg oppnevner sine representanter med varerepresentanter og representantene fra Fylkesmannens landbruksavdeling, Norsk Kjøtt og Kjøttbransjens Landsforbund etter forslag fra institusjonene. Representantene m/ varerepresentanter oppnevnt av Fylkeslaget av Nsg skal være medlemmer av væring. Landsrådet for saueavl kan gi medlemmer i innstilte væringer i sykdomsområder, eller aktive medlemmer i væreholdslag, dispensasjon til å delta/sitte i Avlsutvalget for sau etter søknad fra gjeldende Fylkeslag.

Avlsutvalget for sau har ansvaret for organiseringen av avkomsgranskingen av værer i fylket. Etter forslag fra væringene skal de foreta det endelige utvalget av prøveværer til ringene, disponere de aktuelle avkomsgranska værene i fylket, ha tilsyn med bruken av værene, organisere kåring av værlam, arbeide for at det blir et system for omsetning av kåra værlam i fylket samt stå for omsetning av avlsværer. Ved søknad om oppstart av nye ringer, eller utvidelse av eksisterende ringer, skal Avlsutvalget for sau vurdere behov og eventuelt gi en anbefaling til Landsrådet for saueavl. For øvrig skal Avlsutvalget sørge for at tiltak som blir vedtatt av Landsrådet for saueavl blir gjennomført.

c) På lokalplan

De lokale enheter for avkomsgransking av værer er væringene. Ringene ledes av et styre på minst tre som velges av ringens medlemmer på årsmøte. Det skal føres eget regnskap for hver ring. Regnskap og årsmelding sendes Avlsutvalget for sau hvert år etter årsmøtet og innen 1. april. Styret er ansvarlig for alle ledd i den praktiske gjennomføringen av avkomsgranskingen lokalt, og at denne skjer i samsvar med gjeldende regler.

4 Krav til væringene

a) Væringene må være godkjent av Landsrådet for saueavl. Søknad om oppstart eller utvidelse av ring sendes til Avlsutvalget for sau i eget fylke innen 1. august. Søknaden skal inneholde opplysninger om medlemmenes navn, produsentnummer, adresse og antall vinterfôra sau av de ulike rasetyperne i besetningene og godkjennelse fra Statens dyrehelsetilsyn ved fylkesveterinæren. Nye medlemmer må ha vært medlem i Sauekontrollen i minst ett år og kan ikke være medlem i annen væring eller væreholdslag.

b) Væringen skal ha minimum 600 søyer av samme rasetype som stilles til disposisjon for avlsarbeidet, og det skal settes inn minst 12 prøveværer pr. år. Hver prøveværebør brukes til minst 35 søyer i flest mulig avlsbuskaper. De avlsmessig beste søyene i hver avlsbuskap skal bedekkes med eliteværebør eller ved semin. Landsrådet for saueavl bestemmer nivået på eliteprosenten.

c) Bare buskaper som ikke er pålagt restriksjoner pga mædi, skrapesjuke eller andre sykdommer kan delta i væring. Det enkelte medlem i ringen bør ikke ha under 20 v.f.s. Alle

søyer av samme rasetype skal være med i væringen (gjelder både søyer og påsatte søyelam). Rekruttering av hanndyr til andre raser skal kun skje innen avlsgruppa eller ved semin. Bruk eller anskaffelse av andre værer hos det enkelte medlem skal ikke forekomme.

d) Prøveværene i en ring skal rekrutteres fra medlemmene i ringen. Kopplam skal ikke settes inn som prøvevæ. Væringene/Avlsutvalget for sau skal stå som eier av alle værlam som settes inn til avkomsgransking. Ringene har forkjøpsrett til alle kåra værlam hos ringmedlemmene til den pris som fastsettes av Landsrådet for saueavl/Avlsutvalget for sau.

e) De avkomsgranska værene skal som hovedregel ikke brukes som elitevæ i en og samme ring mer enn ett år. Avlsutvalget for sau avgjør fordelingen mellom ringene.

f) Dersom væringen innstiller drifta skal Avlsutvalget for sau i fylket disponere ringmidlene til beste for avlsarbeidet på sau i fylket

g) Styret i ringen skal hvert år:

- Sende oversikt over alle medlemmer i væringen til Landsrådet, Avlsutvalget og Fylkes- og Distriktsveterinæren i vedkommende distrikt.
- Sende forslag til Avlsutvalget for sau i eget fylke over innsett av prøveværer for å få dette godkjent.
- Arbeide aktivt for at kåringa blir gjennomført på en interessevekkende og god måte.
- Legge forholda til rette for optimal utnytting av prøve- og eliteværer.
- Legge forholda til rette for seminbruk.
- Foreslå seminkandidater overfor avlsutvalget i fylket.
- Sørge for at det i hver avlsbuskap blir gjennomført tilfeldig paring for prøveværene og at disse blir brukt i flest mulig av avlsbuskapene.
- Organisere transport av værlam og eliteværer.
- Følge opp at medlemmene i ringen leverer nødvendig antall slaktelam til slakteri som har kontinuerlig individinnrapportering av slaktedata til Sauekontrollen, og at medlemmene leverer alle lister til sauekontrollen innen fastsatte frister.
- Påse at fôring og stell av værene hos det enkelte medlem er i tråd med godt dyrehold.
- Påse at beitet for værene er tilfredsstillende.
- Legge frem revidert regnskap for ringen ved årsmøtet, og sende revidert regnskap og årsmelding til Avlsutvalget for sau i fylket innen 1. april.
- Ekskludere medlemmer som ikke følger opp ringarbeidet.
- Sørge for at værer som får beregnet for lave indekser slaktes. De kan ikke selges til andre eller på annen måte brukes i avl uten etter avtale med Avlsutvalget for sau i fylket. Laveste aksepterte indekser fastsettes til enhver tid av Landsrådet for saueavl.

h) Medlemmene i ringen skal:

- Være medlem i Norsk sau- og geitallslag.
- Følge de regler Landsrådet vedtar om bruk av prøvevæ og elitevæ, og bruke den prøveværen som til enhver tid er disponert for flokken.
- Møte med værlam til kåring. Ringen har forkjøpsrett på de beste kåra værlamma.
- Føre nøyaktige noteringer over paringer, lamminger, vektopplysninger og andre opplysninger som Landsrådet for saueavl vedtar.
- Levere våropplysninger og høstveielister til Sauekontrollen innen fastsatte frister, og nødvendig antall slaktelam per prøvevæ.
- Sørge for at slaktelamma i sin buskap/flokk innen gitte frister leveres til slakteri som har kontinuerlig individinnrapportering av slaktedata til Sauekontrollen.

- Sende skriftlig melding til styret i ringen innen 1. september dersom de ønsker å melde seg ut av ringen. Utmeldinga blir da gjort gjeldende fra og med følgende paringssesong. Medlemmer som slutter i ringen har ikke krav på vederlag for innskudd og annen ekstrainsats som medlemskapet i ringen har ført med seg.

5 Smittebegrensning og helsekontroll

a) På oppfordring fra Landsrådet for saueavl, Avlsutvalget for sau eller Fylkes- og Distriktsveterinæren, må ringen/ringmedlemmene når som helst kunne:

- Forevise værene i ringen.
- Legge fram ajourført helsekort for den enkelte buskap.
- Legge fram værene sitt ajourførte identitetskort.

b) Eliteværer og eventuelt andre værer som blir innkjøpt utenom ringen må oppstalles i binger med tette vegger både på fjøset og under transport. Disse må også ha egen fôr- og drikkeplass.

c) Eliteværene og eventuelt andre værer som blir innkjøpt utenom ringen skal ikke inn i sauebingene for paring. Aktuelle brunstige søyer skal tas ut av bingen og føres til disse værene for paring.

d) Værene som brukes i en ring må ikke samme år brukes i andre buskaper enn hos ringmedlemmene.

e) Værene i ringen skal ha eget sommerbeite atskilt fra annet småfe. Værer innkjøpt fra andre enn medlemmer i ringen må gå på annet beite.

f) Hver enkelt vær skal hele livet følges av et identitetskort hvor det framgår hvor dyret har vært brukt og oppstallet hver enkelt sesong. Dette kortet beholdes av siste innehaver i 10 år etter at varen er slaktet.

6 Tilskudd

For å oppnå økonomisk støtte til driften må ringen:

- Være registrert og godkjent av Landsrådet for saueavl (jfr. pkt. 4a.)
- Følge Forskrift om bekjempelse av dyresjukdommer av 6. mars 1995 med endringer 20. desember 1999.
- Følge de regler og pålegg som blir gitt av Landsrådet for saueavl og Avlsutvalget for sau i fylket.

7 Dispensasjon

Landsrådet for saueavl eventuelt i samråd med veterinære myndigheter, kan etter søknad gi dispensasjon fra disse reglene.

8 Tvistemål

Landsrådet for saueavl er ankeinstans ved eventuelle tvister.

9 Endring av reglene

Reglene for væreringer kan bare endres av Landsrådet for saueavl.

REGLER FOR VÆREHOLDSLAG

1 Formål

Et væreholdslag er et samvirketiltak der medlemmene samarbeider om å gjennomføre et effektivt avlsarbeid. Dette skjer først og fremst gjennom et samarbeid om innkjøp av avkomsgranska værer og ved en effektiv utnytting av disse værene. Væreholdslaga skal i samarbeid med væringene bidra til sikrere avkomsgransking av værer.

2 Virkeområde og definisjoner

Reglene gjelder for avlsdyr innen avlsbuskaper for de fire rasetyperne det drives offisielt avlsarbeid på i Norge: Norsk kvit sau, spæl, pels og sjeviot. Med avlsdyr menes et individ som har foreldre eller besteforeldre innført i Sauekontrollen, og som selv enten er registrert eller kan ventes å bli registrert i Sauekontrollen. Med avlsbuskap menes en buskap som er medlem i en godkjent væring eller væreholdslag. Med avlsgruppe forstås det som av Statens dyrehelsetilsyn blir sett på som en enhet med hensyn på sykdom- og smitteområde.

3 Organisering

a) Pålandsplan

Avlsarbeidet for sau ledes av Landsrådet for saueavl. Rådet er sammensatt av 5 medlemmer med vararepresentanter.

2 fra Norsk sau- og geitagslag (Nsg)

1 fra Norsk Kjøtt

1 fra Institutt for Husdyrfag

1 fra Landbruksdepartementet

Kjøttbransjens landsforbund kan møte med en observatør

Landbruksdepartementet oppnevner sin representant med vararepresentant. Nsg oppnevner sine representanter med vararepresentanter og representantene fra Institutt for husdyrfag og Norsk Kjøtt etter forslag fra institusjonene. Representantene m/ vararepresentanter oppnevnt av Nsg skal være medlemmer av væring.

Landsrådet for saueavl er rådgivende organ for styret i Nsg og har hovedansvaret for gjennomføringen av gjeldende avlsplan for sau. Rådet skal utforme regler for avkomsgransking av værer, godkjenne væringer, gi retningslinjer for tilskudd samt ha ansvaret for beregning av avlsindekser i samsvar med gjeldende regler. Landsrådet for saueavl har disposisjonsrett over værer som er avkomsgranska.

b) På fylkesplan

Avlsutvalget for sau har ansvaret for organiseringen av avlsarbeidet i sitt fylke.

Utvalget består av 4–5 personer oppnevnt av følgende:

- 2 fra Fylkeslaget av Nsg (disse skal være leder og nestleder)
- 1 fra Fylkesmannens landbruksavdeling (unntak i fylker der Fylkesmannens landbruksavdeling har trekt seg fra sekretæroppgavene)
- 1 fra Norsk Kjøtt distriktsorganisasjon
- 1 fra Kjøttbransjens landsforbund der dette er naturlig

Nsg oppnevner sine representanter med varerepresentanter og representantene fra Fylkesmannens landbruksavdeling, Norsk Kjøtt og Kjøttbransjens Landsforbund etter forslag fra institusjonene. Representantene m/ varerepresentanter oppnevnt av Fylkeslaget av Nsg skal være medlemmer av væring. Landsrådet for saueavl kan gi medlemmer i innstilte væringer i sykdomsområder, eller aktive medlemmer i væreholdslag, dispensasjon til å delta/sitte i Avlsutvalget for sau etter søknad fra gjeldende Fylkeslag.

Avlsutvalget for sau har ansvaret for organiseringen av avkomsgranskingen av værer i fylket. Etter forslag fra væringene skal de foreta det endelige utvalget av prøveværer til ringene, disponere de aktuelle avkomsgranska værene i fylket, ha tilsyn med bruken av værene, organisere kåring av værlam, arbeide for at det blir et system for omsetning av kåra værlam i fylket, samt stå for omsetning av avlsværer. Ved søknad om oppstart av væreholdslag eller utvidelse av eksisterende væreholdslag, skal Avlsutvalget for sau vurdere behov og eventuelt godkjenne. For øvrig skal Avlsutvalget sørge for at tiltak som blir vedtatt av Landsrådet for saueavl blir gjennomført.

c) På lokalplanet

Et væreholdslag er en sammenslutning av avlsbuskaper som samarbeider om innkjøp, bruk og eventuelt videresalg av avkomsgranska værer. Væreholdslaget ledes av et styre valgt av lagets medlemmer. Styret er ansvarlig for alle ledd i den praktiske gjennomføringen av bruken av avkomsgranska værer og at denne skjer i samsvar med gjeldende regler. For å hindre unødig smitteoverføring bør alle væreholdslag samarbeide med en eller noen få væringer.

4 Krav til væreholdslaga

a) Væreholdslag må være godkjent av Avlsutvalget for sau i fylket. Søknad om oppstart av lag og opptak av nye medlemmer sendes Avlsutvalget for sau i eget fylke innen 1. august. Søknaden skal inneholde opplysninger om medlemmenes navn, produsentnummer, adresse, antall vinterfôra sau av de ulike rasetyperne i besetningene og godkjenning fra Statens dyrehelsetilsyn. Medlemmene må være med i Sauekontrollen og kan ikke være medlem i et annet væreholdslag eller væring.

b) Et væreholdslag skal ha minimum 150 søyer av samme rasetype som stilles til disposisjon for avlsarbeidet, disse søyene skal være fordelt hos minst tre medlemmer. Laget skal disponere minst tre avkomsgranska værer som skal brukes i minst tre buskaper hver år.

c) Bare buskaper som ikke er pålagt restriksjoner pga mædi, skrapesjuka eller andre sykdommer kan delta i væreholdslag. Det enkelte medlem i væreholdslaget bør ikke ha under 20 v.f.s. Alle søyer av samme rasetype skal være med i væreholdslaget (gjelder både søyer og påsatte søyelam). Rekruttering av hanndyr til andre raser skal kun skje innen avlsgruppa eller ved semin. Bruk eller anskaffelse av andre værer hos det enkelte medlem skal ikke forekomme.

d) Styret i væreholdslaget skal:

- Sende oversikt over alle medlemmer i væreholdslaget til Avlsutvalget og Fylkes- og Distriktsveterinæren i vedkommende distrikt.
- Legge forholda til rette for optimal utnytting av de avkomsgranska værene.
- Sørge for at det i hver avlsbuskap blir gjennomført tilfeldig paring for de avkomsgranska værene og at disse blir brukt i flest mulig av avlsbuskapene.
- Organisere transport av værene.
- Følge opp at medlemmene i væreholdslaget leverer nødvendig antall slaktelam til slakteri som har kontinuerlig individinnrapportering av slaktedata til Sauekontrollen, og at medlemmene leverer alle lister til sauekontrollen innen fastsatte frister.
- Påse at fôring og stell av værene hos det enkelte medlem er i tråd med godt dyrehold. Påse at beitet for værene er tilfredsstillende.
- Ekskludere medlemmer som ikke følger opp avlsarbeidet.

e) Medlemmene i væreholdslaget skal:

- Være medlem i Norsk sau- og geitalslag.
- Følge de regler Landsrådet vedtar.
- Føre nøyaktige noteringer over paringer, lamminger, vektopplysninger og andre opplysninger som Landsrådet for saueavl vedtar.
- Leverer vâropplysninger og høstveielister til Sauekontrollen innen fastsatte frister, og nødvendig antall slaktelam.
- Sørge for at slaktelamma i sin buskap/flokk innen gitte frister leveres til slakteri som har kontinuerlig individinnrapportering av slaktedata til Sauekontrollen.
- Sende skriftlig melding til styret i væreholdslaget innen 1. september dersom de ønsker å melde seg ut av væreholdslaget. Utmeldinga blir da gjort gjeldende fra og med følgende paringssesong. Medlemmer som slutter i ringen har ikke krav på vederlag for innskudd og annen ekstrainsats som medlemskapet i ringen har ført med seg. I spesielle tilfeller kan styret gjøre unntak for dette.

5 Smittebegrensning og helsekontroll

a) På oppfordring fra Landsrådet for saueavl, Avlsutvalget for sau eller Fylkes- og Distriktsveterinæren skal laget/medlemmene når som helst kunne:

- Forevise værene i laget
- Legge fram ajourført helsekort for den enkelte buskap
- Legge fram værene sitt ajourførte identitetskort.

b) Avkomsgranska v ærer og eventuelt andre v ærer som blir innkjøpt utenom v æreholdslaget må oppstalles i binger med tette vegger både på fjøset og under transport. Disse må også ha egen fôr- og drikkeplass.

c) Avkomsgranska v ærer og eventuelt andre v ærer som blir innkjøpt skal ikke inn i sauebingene for paring. Aktuelle brunstige søyer skal tas ut av bingen og føres til disse v ærene for paring.

d) V ærene som brukes i et v æreholdslaget skal ikke brukes i andre besetninger samme år.

e) V ærene i v æreholdslaget skal ha eget sommerbeite atskilt fra annet småfe.

f) Hver enkelt v ær skal hele livet følges av et identitetskort hvor det framgår hvor dyret har vært brukt og oppstallet hver enkelt sesong. Dette kortet beholdes av siste innehaver i 10 år etter at v æren er slaktet.

6 Dispensasjon

Avlsutvalget for sau, eventuelt i samråd med veterinære myndigheter, kan etter søknad gi dispensasjon fra disse reglene.

7 Tvistemål

Landsrådet for saueavl er ankeinstans ved eventuelle tvister.

8 Endring av reglene

Reglene for v æreholdslag kan bare endres av Landsrådet for saueavl.